

ver der fra Statens Side ikke lagt de fra Folketirken afvigende Troessbæfændere, med den Undtagelse, som er gjort i selve Grundloven (§ 81), nogen Hindring i veien for den fulde Nydelse af religiøse og borgerlige (Grundtvig: borgerlige og politiske) Rettigheder, idet de religiøse Handlinger, der i forskjellige Forhold betinge Afgangen til disse Rettigheder, blive ordnede saaledes, at de kunne udøves af Enhver under den Form og paa den Maade, som stemmer med hans Overbeviisning, og ikke paaføre ham nogenformelt Ewang eller Besvær. Paa den anden Side mener jeg det Onske og den Fordring, at der ikke mindre skeer Grundlovens 3die og 80de Paragraph Fyldest derved, at den evangelisk-lutheriske Kirke bliver virkelig anerkjendt og behandlet som den danske Folketirke, at altsaa saadanne Bestemmelser blive indgaaede, der kun da vilde have Betydning, dersom denne Folketirke manglede Virkelighed og indre Livskraft, idet de deels vilde foregribe, hvad Folketirken selv maa have at ordne og bestemme, deels vilde aabne og lette saadanne Veie til kirkelig Oplosning, som kun burde aabnes, dersom det forholdt sig saaledes, som Nogle ville have os til at troe, at Folketirken skulde staae iblandt os blot som et Legeme uden Sjæl (Grundtvig: Ja!) og uden indre Sammenhold, skulde være i Begreb med at falde ud fra hinanden, hvad der vilde være det Sørgeligste, der let kunde tænkes.

Jeg mener altsaa, som sagt, at baade det fremlagte Udkast og det foreliggende Forslag mødes i den priselige Bestræbelse, at holde disse tvende Interesser forenede, at tilfredsstille begge, og jeg seer heller ikke, hvorfor den ene her skulde udelukke den anden; thi, fordi man indrømmer fuld religiøs og borgerlig Frihed udenfor Folketirken, følger ingenlunde, at dette skal skee paa Folketirkens Bestyning, at den skal opgive sig selv; meget mere stemmer det med en almindelig Naturlov, at den indbyrdes Afgrænsning inellem forskjellige Partier, forskjellige Samfund, tillige fører til en nærmere, indvirkeligere og mere organisk Afslutning af ethvert af de enkelte Samfund for sig. Men, idet jeg saaledes fastholder dette dobbelte Synspunkt, staaer det ogsaa for mig klart, at det foreliggende Forslag fra den ærede Rigsdagsmand i

væsentlige Punkter indeholder Forbedring af det fra Udvalget forelagte Udkast for det Første fra den religiøse Friheds Standpunkt. Efter Udvalgets Udkast skjelnes der i § 1 mellem de Troesssamfund, som have, og de, som ikke have af Staten anerkjendte, og til at foretage Vielser berettigede Præster, og for de Samfund, der høre til den sidste Klasse, bestemmes der, at de skulde være henvisse ved Egtteskabs Indgaaelse til den borgerlige Ordighed. Men nu er der i saadanne Samfund en vis bestemt Form anordnet, under hvilken Egtteskabet bliver indgaaet, enten som religiøs Høitidelighed eller dog som løbformelig Act, der foregaaer med en vis Høitidelighed. Denne Indvielse, som saaledes finder Sted i Menighederne, skal imidlertid ikke tages for Fyldest; men Bæfændere af saadanne Samfund skulde indfinde sig paa Raadhuset eller Thingstedet, for at det tidligere i Menigheden indgaaede Egtteskab her kan blive borgerligt stadfæstet. Det forekommer mig nu, at den Egtteskabsstiftelse, der her er bleven indgaaet i Menigheden, maa af Staten kunne anerkjendes for gyldig; Staten har her ingen anden Interesse, end at forviise sig om, at en virkelig Pagt er indgaaet, og at ingen lovlige Hindringer staae i veien for Pagtens Indgaaelse. Men, naar der nu i saadanne Samfund ere Præster, som ere anerkjendte af Staten, hvorfor skal da ikke den Pagt, der er indgaaet af disse, og som er indført i Menighedens Kirkebog, allerede kunne anerkjendes af Staten som gyldig? og hvor der ingen saadanne Præster findes, skulde ikke der en Egtteskabsstiftelse, ifølge Forslaget, attesteret af Menighedens Forstander eller af 6 Medlemmer af Troesssamfundet, som besidde de til at aflægge Ed efter Statens Love nødvendige Egenkaber, under deres Ansvar kunne antages som tilstrækkelig af Staten? Herimod har den ærede Ordfører reist en heel Deel Betænkkeligheder, og jeg miskjender ingenlunde den Skarpsindighed, hvormed disse Betænkkeligheder ere reiste; men det forekommer mig dog ikke, at disse ere meget store, eller dog ikke større, end at de, uden synderlig Bænskelighed, maae kunne afhjælpes. Den ærede Ordfører har selv erkjendt, at, dersom Forslagets Bestemmelser forstaaes saaledes, som